

העם

הבלון שהתפוצץ

התכונה היחידה שירשו

יוני המערך מן היונים

היא הפחדנות

חטיפת המטוס הלבנוני בידי מטוסי צה"ל הציגה את ישראל כבירה החיצונית כמי דינה סופריניציט. אולם היא האפילה על התפתחות חשובה יותר בורה הפנימית: נצחון היונים על היונים במפלגת השלטון. האגדה כאילו המערך הוא סופרמרקט ענקי, בו יש מקום לדיעות שונות, מתביעות הסיפוח של לאומנים חשוכים ועד לתביעות נסיגה של ליברלים הומניסטיים, וכי ניצים ויונים יכולים לשכון בו בכפיפה אחת, התי נפצה השבוע אל סלע המציאות.

כאשר סיכמו השבוע שרי מפלגת העבודה את הדיון בתביעותיו המדיניות של שר הבטחון משה דיין לגבי המצע המדיני של המערך הפועלה בשטחים המוחזקים בר קדנציה הבאה, היתה זו כניעה מוחלטת ומשפילה של היונים בראשו של שר-הארץ צר פנחס ספיר. הסתבר כי מפלגת העבודה מורכבת כולה מניצים, אלה שכנסיהם צברו עות בצבעים שונים:

● משה דיין, מנהיג הניצים הגלויים, שהציג את תביעותיו בגלוי ובהרמלא. ● גולדה מאיר, שניסתה להופיע כמי תוכת בין היריבים, נתנה למעשה גיבוי מלא ומוחלט לתפיסתו האולטרא-קיצונית של דיין.

● פנחס ספיר, שניסה ליצור לעצמו תדמית של יונג, אך התגלה כצבוע וחסר אופי, שאינו מוכן להתייצב מול דיין. ● בשני הנושאים העיקריים שהיו שנויים במחלוקת, ושעליהם הצהירו מקורבי ספיר שהוא יהיה מוכן, "להיהרג ולא לתת לעי בור", הרים ספיר את הידיים. ניסוחיו של ישראל גלילי בפרשות העיר ימית בפיתחת רפיח ורכישת קרקעות בשטחים המוחזקים עליידי פספרים פרטיים, נועדו רק לכסות על הכניעה המוחלטת לדיין.

יוני מפלגת העבודה התגלו השבוע כי צבועים, שירשו מהיונים רק את הפחדנות. הבלון הגדול של ספיר-היונה התפוצץ. אך רחי ישראל יכלו להודות למשה דיין על שהצליח להציג את מפלגת השלטון בפניהם כפי שהיא באמת.

שביתות

לחם מן הים

וגם חמאה!

פרקטי תקיף

הפך למנהיג

שביתת הימאים

לכל שביתה דרוש מנהיג. ככל שתכונות הנהיגות של נושא דגל השביתה בולטות יותר, כך יש סיכויים גדולים יותר להצלחת השביתה. קשה לתאר את שביתות פועלי נמל אשדוד בלי יהושע פלי, או את שביתת הימאים הגדולה של 1952 בלי נמרוד אשל. אבל מכל מנהיגי השביתות שהיו בישראל בשנים האחרונות, הרי האיש שסימל בדמותו את שביתת הימאים הדירוגיים שפרצה בשבוע שעבר, הוא ללא ספק יוצא-דופן. כי האיש לא היה לכאורה בעצמו ימאי. היה זה היועץ-המשפטי של איגוד הימאים הדירוגיים, עורך-הדפוס של שופמן, שהפך לדוברם של הימאים השובתים. הצ' ליה הצביג את טיעוניהם בפני הציבור ועורר את זעמם של מנהלי חברת צ"ים ועסקני ההסתדרות. ראש האיגוד המקצועי, אוריאל אברמוביץ' אפילו סירב באחת הרי הזדמנויות לדון עם שופמן בענייני השי-ביתה. כשענה שהוא רוצה לדבר עם הרי עובדים ולא עם פרקליטם.

אלא שיהיה זו טענה משוללת יסוד. שופמן, שבהתמודדות טלויזיונית עם מנכ"ל צ"ים, משה קשתי, על ההצדקה לשביתה, יצא כשידו על העליונה. לא היה סתם פרקליט ממוחל וחד לשון, שייצג את האינטרסים של הימאים תמורת תשלום. עורך-הדפוס החיפאי הצעיר הוא איש ים לשעבר. ב-1952, כאשר פרץ מרד הימאים, הוא שירת כמלחסיפונאי על אניה ישרא-אלית שבענה בממל גניוריק. אחר כך שירת כימאי במשך עשר שנים באניות רבות, נטש את הים רק בשנת 1962 כדי ללמוד משפטים באוניברסיטה העברית.

עצורה מריה הייבר מוכנת למעצר הצדעה לאלוף

בשלב זה ניתן היה לעצור בעדם. קצין צה"ל מזויין, שהיה במקום, יכול היה לירות בהם. אבל הוא העדיף לנצור את נשקו. תוך הכרת הבורחים, ולמנוע אסון. גם שני חיילי המילואים שלקחו עליידי החוטפים כבני-ערובה למסע המידברי לא היו מברי הלים. "להיפך", סיפר אחד מהם אחר-כך, "אנחנו היינו צריכים להרגיע אותם בעוד שהם כל הזמן ניסו להסביר לנו שלא יעשו לנו שום דבר."

מכתב פרידה להורים. מטרת הרי חוטפים היתה להגיע חזרה לתחומי מדינת ישראל. עד לאזור תל-אביב ושם לנטוש את המכוניות ולהיעלם. אולם אחרי מספר שעות נסיעה במידיבר הם נעצרו ליד מח סום שהוצב כדי לתפסם. אחד מהם ירד מהמכונית איים על הקצין שניצב ליד המחסום: "אנחנו משוגעים, אז אל תתעסי קו איתנו". אבל הקצין גילה תקיפות. גם אני משוגע! הזהיר אותם. "אם תנסו לעבור את המחסום — אני יורה!"

זה קצת הפחיד את החוטפים והם המי ינינו עד שהגיע למקום אלוף פיקוד-הדרום שמואל (גורדיש) גונן. הם התירו לו להגיע אליהם רק בתנאי שיבוא בלתי מזויין. גורדיש צעד עד למכוניתיהם. התישב שם וניהל עימם משאומתן במשך שלושת רבעי שעה. שבסופו הסכימו להיכנע. למסור את נשקם ולעמוד למשפט.

מה היה הנימוק ששיכנע אותם להיכנע? "הסברתי להם", סיפר האלוף גונן אחר כך, "איזה נזק הם גורמים למדינת ישראל. שעכשיו יגידו שלא רק ערבים חוטפים אלא גם חיילים בצה"ל. זה עבד עליהם."

אבל לפני שזכנעו היתה לאחד החוטפים פים בקשה: הוא רצה להתאבד. הוא אפילו הספיק לכתוב כבר מכתב פרידה להוריו, אותו השאיר במכונית. "למה לך להתאבד?" שאל אותו האלוף.

"אני מפחד מה יגידו עכשיו הורי", הסי ביר העריק הנוראי.

"אני מבטיח לדבר איתם שלא יעשו לך שום דבר", הבטיח האלוף. "אחך מזה מה בוער לך להתאבד עכשיו? אתה חרמך תוכל להתאבד בעוד יומיים או שלושה." זה שיכנע את האיש.

"אנחנו שותפים מבית-סוהר", אמרו הרי עריקים. אבל גורדיש יכול היה להבטיח להם רק משפט הגונן, ולא שיחרור ממאסר. אחרי שיקול דעת ממושך הם הסכימו להסי גיר את נשקם.

הנערה שבתבורה. מרים הייבר בת ה-20, נראתה כמו תלמידת בית-ספר עממי בת 12. מרים, שעלתה במסגרת עליית הנוער מארצות-הברית, לא חזרה אל בית הוריה אחרי שהשתחררה מצה"ל. הפכה להיות המתגוררת בראשון-לציון.

מתחילת הפרשה ועד סופה היא לא הבינה כנראה כלל מה מתרחש. היא היתה סבורה שהיא נקלעה לאיזה תרגיל מלחמה בצה"ל. שחבריה נוטלים בו חלק. כאשר הגיע אליה האלוף גונן, היא רצתה גם כן להתנחל כמו חיילת. הדבר הראשון שי עשתה הותפת: היא הצדיעה לאלוף!

תוכנית מעין זו. קל לשער מה היה מתרחש אם תוכנית כזו היתה נעשית על דעת שר-הביטחון לברד. משום כך ביקש דיין אישור מראש-הממשלה גולדה מאיר. בגלל קוצר הזמן שנותר בין קבלת המידע לבין מיעד הפעולה, לא יכלה גולדה לכנס את הממשלה. היא נתנה לדיין את האישור. מה שקרה אחר-כך, אחרי שנודע כבר ברחבי העולם על החטיפה, מצלצל כבדיחה גרוועז. בעוד העולם נסער, שמרה ממשלת ישראל על שתיקתה. דובר צה"ל מסר הרי דעה סתמית. ישראל סרבה לאשר או להכי חיש ידיעות שנפוצו בעולם. כך הוחמצו כל אפשרויות ההסברה של ישראל. כדי להצדיק את עצמה ולהתגונן בעוד מועד.

הסיבה שתיקתה: לא ייתכן לתת מידע לעולם לפני שנותנים מידע לשרי הממי שלה. מאחר שבגלל השרים הדתיים לא ניתן לכנס את הממשלה בשבת, נדחתה התגובה. רק כאשר הסתברה מידת המפולת הרי הסברותיה, וכתבי טליוויה זרים לחצו ל- מתן הודעות פומביות, נכנע שר-הבטחון משה דיין וכינס במוצאי-שבת בהצות מסוי בת עתונאים פרוזה. קודם לכן העניק בחוסר רצון ראיון לטליוויה הישראלית. משום שראיון זה מנע שידור חוזר של ראיון קודם עימו בפרשת העיר ימית. לשרי הממשלה ניתן דיווח על הפרשה רק ביום הראשון. כמו בתיאטרון בובות הרימו כולם את ידיהם. כולל שרי מפסם.

אישור את המיבצע בדיעבד. **הכישיון הצידי מאסון.** אילו היינו מצליחים ללכוד את גורג' חבש, הצדיקו שרי הממשלה את המיבצע. "היה העולם סולח לנו על הפרת החוק הבינלאומי." אולם אילו התמזל מזלו של דיין וגורג' חבש היה נמצא באמת במטוס החטוף, יכלו העניינים להתגלגל בצורה חמורה הרבה יותר. קשה להניח שגורג' חבש ואשיו יניחו להנחיתם בישראל ללא התנגדות. אילו היו נמצאים במטוס החטוף היו יכולים לאיים על חיי הטייס ולאצלו שלא לנחות בישראל.

למי היה הטייס מצייט, לנשק שבידי הרי פראיון או לאימוי מטוסי צה"ל? מה היו מטוסי צה"ל עושים אם הטייס לא יכול היה לציית להוראותיהם? באותה מידה של סבירות יכולה היתה הפרשה להסתיים גם באסון חמור פי כמה מעצם הכישיון והפרת החוק הגסה.

נוער

הבריחה מטובה קתרינה

"אנחנו משוגעים — אז תתעסקי

איתנו!" — אימו החוטפים.

קצין צה"ל השיב להם:

"גם אני משוגע!"

עלילותיה של חברת "בוני קולייד" מי מידבר סיני, שריתקו בשבוע שעבר את אזרחי ישראל, התנוודו על חוט השערה בין הטרגרדיה לקומדיה. לא היה חסר הרבה שפרשת שלושת העריקים והצעירה, שחטפו שני בני ערובה בסנטה קתרינה ודהרו עימם על פני מדבריות סיני, כשכוחות צה"ל דולקים אחריהם במכוניות ומסוקים, תסתיים בצורה טראגית.

די היה שקצין כלשהו יכנס לפאניקה או לא יתפוס את המתרחש, והיריות שנורו ב" אזוריו או בגלגלי מכוניות, היו יכולות לפי גרוע בכמה גופות. אם הפכה הפרשה לפארי סה, הרי יש להודות על כך רק לאורך הרוח שגילוי כמה מציני צה"ל.

בני עריבה הרגיעני. העובדה היסודית בכל הפרשה היא שארבעת הצעירים, חיים מילשטיין, מיכאל טיסדיל, דוד האן, וידי-החם בעלת מיבנה הגוף הילדותי מרים הזבר, לא התכוונו כלל לעשות מה שעשו. שלושת הצעירים, שנפקדו מיהדותיהם רצו בסך הכל "לעשות חיים", ורדו עימה נית פאר מדגם פורד גרנדס, ירדו עימה לטייל כסיני. שם ביקשו מקום לינה בבית ספר שדה בקירבת מינור סנטה קתרינה.

כשנעזו בשלילה, נכנסו לאהל ריק ולנו בו. למחרת הבחינו שהיירים שעזבו את האהל, כי דרכניהם ומעט כסף נעלמו מתי קיהם. הארבעה נעצרו. שוטר הזועק מאבוי רודס כדי לחקרים. אבל כשהגיע השוטר הוא החליט לדחות את החקירה כדי שיוכל לנוח מעמל הדרך. הארבעה התרגזו על הרי עיכוב, החליטו להמלט. תוך נגיבת כלי נשק ויריה בגלגלי המכוניות האחרות שחנו ב" מקום, כדי שלא יוכלו לרדוף אחריהם.

משום כך יכול היה שיפמן לייצג את האינטרסים של הימאים והלובלים ההישגים. **שמירה על הפער.** השביתה שדוברי צ"ים ניסו להציגה כסיכון לעתידה של הספנות הישראלית. פרצה על רקע תביעות השכר של הימאים שאינם קצינים. לפני מספר שבועות, בעקבות שביתת קציני הים, הועלו משכורות הקצינים ב-40%. לקציני הים שמשכורותיהם (נטו) מסתכמות בממור צע בשלושת אלפים ל"י, היה פירוש הרי העלאה, תוספת שכר נקי ליד בשיעור של אלף ל"י ומעלה.

כאשר העלו ניצגי הימאים הדירוגיים את תביעותיהם, ביקשה צ"ים לתת להם גם כן תוספת בשיעור של 40%. לימאי שמשכורתו היא כאלף ל"י, היתה התוספת מסתכמת ב-400 ל"י לערך. הימאים טענו כי שיעור כזה של תוספת פוגע בהפרשיות בינם לבין הקצינים. אם קודם לכן הרווחת קצין בממוצע פי שלוש מאשר ימאי שאינו קצין, הרי עתה ירווחת פי ארבע ממנו. הם תבעו תוספת גבוהה יותר שתשאיר את הפער בינם לבין הרי קצינים בעינו. הנהלת צ"ים התנגדה לתביעות השכר.

ימאי פרקטי שיפמן התנכ"ל לא סבל

אימה למכור אוניות, לפטר ימאים וללכת עד הסוף. אלא שכאן התערב מנכ"ל ההס' תדרות יצחק בן-ארהון.

קפריזות אישיות. בן-ארהון הבין כי ההרפת הכיכסוך עם הימאים עד לימאים של מרד הימאים לפני 21 שנה, עלולה לסכן את מעמד הנהגת ההסתדרות חודש לפני הבחירות. הוא רצה שקט בכל מחיר. ב" פגישה עם ניצגי השובתים הבטיח להם בן-ארהון, תמורת הפסקת השביתה ללא תנאי, לתמוך בתביעותיהם לשמירת הרי הפרשיות במשכורות בינם לבין קציני הים. למעשה היה זה נצחון חלקי של הימאים השובתים, שכן התקבלה הכרה רשמית בצידקת תביעתם. הגשמת התביעות הושיאה למשאומתן שקט.

אמר אחד מאנשי צ"ים: "פעם אמרו כי גם הים הוא לחם. היום רוצים הימאים להוציא מן הים גם את הלחם וגם את המאה". מאחורי הקלעים התלחשו כי המשא-ומתן עם חברות הספנות התפוצץ בשעתו, רק משום שקשתי לא היה מוכן, מבחינה אישית, להיכנע לדרישותיו של שיפמן. בגלל קפריזות אישיות, אמר אחד הרי ימאים, "הפסידה המדינה עשרה מיליון לירות".

הממשלה

מי אישר את זה?

בגלל קדושת השבת

ניטרה ממשלת ישראל

מידע על חטיפת המטוס

האם קיימת בכלל ממשלה בישראל? שאלה זו, הנשאלת תכופות, בעיקר נוכח טיוליהם המתמידים של שר-הממשלה מס' ביב לעולם, צפה ועלתה השבוע ביתר הומי רה, כסיב פרשת חטיפת המטוס הלבנוני. כאשר התקבל המידע על עליית הצ' סויה של מנהיגי החזית העממית-לישחוררי פלסטין, למטוס בנמל-התעופה בבירות, ורי הוצע להפעיל תוכנית חטיפת הרי המטוס, היה צורך באישור הממשלה ל-